

Een lager celgetal, geen lebmaagverdraaiing en een langere levensduur. KI-directeur Dan Gilbert ziet volop kansen voor de Amerikaanse Brown-Swisskoeien van New Generation.

De eerste uitspraak is meteen raak. 'De Duitse Brown-Swisskoeien hebben eiwit. Dat is juist hetgeen we zoeken in Amerika. De Duitsers melken daarentegen te dicht bij de grond. De uiers zijn te diep en de koeien te klein en daar kunnen onze Amerikaanse Brown-Swiss-stieren wat aan doen.' Dan Gilbert (42) is een gedreven verteller, niet te groot van postuur, heeft een fanatieke uitstraling en als een echte Amerikaan draagt hij een blouse met zijn firmanaam erop. New Generation Genetics staat er op zijn borstzak geweven en op zijn visitekaartje de functieomschrijving 'President'. Als 23-jarige begon Gilbert in 1983 zijn carrière bij de US Brown Swiss Organisation, het promotiekantoor van de Amerikaanse Brown-Swisspopulatie. Zijn eerste opdracht was twee maanden lang het begeleiden van de export van 130 Brown-Swisskoeien van de VS naar Ecuador. Een soort stage, waarvan hij de ervaringen vervolgens goed kon gebruiken toen hij verantwoordelijk werd voor de export van Brown-Swisskoeien en -sperma. Ook mocht hij zich meer gaan bemoeien met de achterliggende fokprogramma's van de KI-organisaties in de VS. 'Ik zag dat de KI's begin jaren negentig kansen lieten liggen. Er werd alleen nog maar gekeken naar een hoge productie-index om het hoge eiwit vast te houden terwijl Europa, met name Zwitserland, juist vroeg om stieren met een goede koefamilie-achtergrond en veel exterieur in de stamboom.' Vertrouwend op zijn netwerk zette hij daarom in 1994 KI-organisatie New Generations Genetics op, dat inmiddels vijftien Brown-Swiss-stieren per jaar test. Zijn grootste succes tot nu toe boekte hij met de uiervererver Lost Elm President.

Beperkte populatie

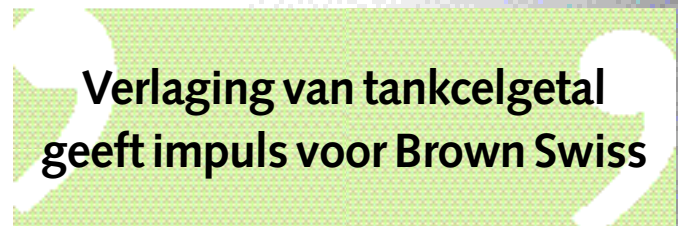
'Veehouders willen wel een bepaald productieniveau zien in de vererving van een stier, maar het komt niet op de laatste 10 kg eiwit aan. Veel belangrijker is dat er ook op de andere punten verbetering wordt geboekt, dat de koe lang mee kan gaan en zich ieder jaar verbetert. Wanneer we een nieuwe proefstier hebben moet de stamboom er zo aantrekkelijk uitzien dat de 600 doses die we uitgeven zo snel mogelijk verspoten worden.'

In de VS worden gegevens verzameld van 20.000 Brown-Swisskoeien via de melkcontrole. Dat is ongeveer de helft van de hele populatie melkkoeien schat Gilbert in. Gezamenlijk testen alle KI's 40 tot 50 Brown-Swiss-stieren per jaar. Rijkelijk veel voor zo'n kleine populatie en dat valt ook af te lezen aan het aantal dochters in de fokwaarde van een stier. 'We streven naar ongeveer 20 be-

drijven die minimaal 25 dochters melken', geeft Gilbert het beperkte aantal proefstierdochters van elke stier weer. Het kleine aantal roept vraagtekens op. 'Ik test liever drie stieren met 30 dochters met een lage betrouwbaarheid dan dat ik één stier test met 100 dochters. Reken dan je kansen op een topper maar uit.' Gilbert somt Simon, Patrick, Babaray en Patrick op die hij als topstieren rekent en die uit hun proefperiode dochters hadden op hooguit tien bedrijven.

Fokwaarde melkbaarheid

Fokwaarden. Gilbert heeft er erg veel ideeën en meningen over. Toch ontbreekt er een belangrijk kengetal tussen de Amerikaanse cijfers. Die van melkbaarheid. 'Dat krijgen we nog niet voor elkaar, het is te duur, te omslachtig', waarna we van Gilbert maar aan moeten nemen dat zijn huidige topstier Quincy Even Special dochters geeft die supersnel melken. Maar zo gemakkelijk komt hij niet van het veel besproken Brown-Swissonderwerp af. Het imago van Brown Swiss liep een deuk op midden jaren tachtig toen kruislingen van Amerikaanse Brown-Swiss-stieren met MRIJ en Holstein veel te traag bleken te melken. 'Amerika is groot en gegevens verzamelen erg moeilijk en kostbaar. Melksnelheid bepa-

len lukt niet. Wat je wel mag aannemen is dat melksnelheid gecorreleerd is aan de hoeveelheid melk. Een stier met een hoge fokwaarde voor melkproductie zal niet zo snel dochters geven die langzaam melken', vertelt Gilbert.

In de Zuid-Duitse Brown-Swisspopulatie worden de gegevens voor melksnelheid wel verzameld. Dat speelt mede een rol dat er de laatste jaren een toenemende export plaatsvindt van het Duitse Braunvieh naar Nederland. Gilbert komt terug op de eerste uitspraak waarmee hij het interview inleidde: 'We moeten proberen het eiwit van de Duitsers te krijgen in onze Amerikaanse Brown Swiss.' Toch is de samenwerking tussen de populatie in de VS en die in Zuid-Duitsland nog minimaal. 'We zitten nog niet op één lijn. Gegevens verzamelen in Duitsland over exterieur en dan omrekenen door Interbull naar Amerikaanse fokwaarden? Pfff.' Gilbert maakt een wuivend gebaar en haalt een uitspraak van voormalig HG-directeur Jacob Chardon aan. 'Interbull moet stoppen bij het omrekenen van productie. Een kilo melk in de VS is hetzelfde als in Duitsland of Italië. Maar een totaalscore voor uier omrekenen is onmogelijk.'

New Generation testte een aantal stieren afgelopen jaren dubbel in de VS en in Zwitserland. Maar vanwege de lage betrouwbaar-

heid telde de ouderinformatie zwaar mee in Interbull zodat de indexen doorgaans niet meevielen. Toch zal New Generation wel moeten samenwerken met Europa om inteelt in de kleine Brown-Swisspopulatie te voorkomen. 'De inteelt bij Jersey is veel groter', verdedigt Gilbert. 'We proberen meer te mixen met afstamming. Focus je alleen op productie, zoals bij Jersey, dan kom je steeds bij dezelfde vaderdieren uit. Brown Swiss probeert toch een completere koe te fokken'

Vermarketing via Semex

Gilbert wil nog wel meer de vergelijking aangaan met Jersey en Holstein. 'Holsteins en vooral Jerseys hebben een veel hoger celgetal. Er gaan in Amerika stemmen op dat de grens voor het maximale tankcelgetal van 700.000 terug moet naar 400.000. Dat zou een enorme impuls geven aan het gebruik van Brown-Swiss-stieren.' Ook Holsteins krijgen van Gilbert nog even een sneer. 'Lebmaagverdraaiing vormt een van de grootste problemen bij Holstein. Holsteinkoeien zijn zo melktypisch geworden en moeten vanwege die enorme productiedrang wel varkensrantsoenen krijgen met veel krachtvoer en weinig ruwvoer. Brown Swiss heeft ruimte in het front, ruimte voor de motor, en heeft al dat krachtvoer niet nodig. Ze gaan veel langer mee.' Gilbert is een optimist en is in onderhandeling met Semex om in Nederland rechtstreeks zijn stieren te kunnen vermarkten. Kansen ziet hij genoeg voor de Brown Swiss, ook in Europa. 'Meer eiwitproductie, meer lijsten met een laag celgetal van een gezonde koe. Weet je wel wat een klauwbekapper kost? Die heb je met Brown Swiss nauwelijks meer nodig.' Gilbert kijkt wel even bezorgd wanneer hij nadenkt over de bedreigingen van Brown Swiss.

'Het grootste gevaar is dat Holsteinboeren een Brown-Swisskoe gaan fokken met een zwart-wit vel.' Gilbert lacht alweer en schudt het hoofd. 'Nee, voordat de KI's over zijn...'

Jaap van der Knaap

Brown-Swissman Dan Gilbert: 'Grootste bedreiging is dat Holstein-KI's Brown-Swisskoeien fokken met zwart-wit vel'

Volop kansen voor Brown Swiss